

LATINSKA och GREKISKA VERBSTAMMAR

med lånord i svenska och engelska

Eva Tidner 2018

En. = engelska; La. = latin; Gr. = grekiska

Latinska verbstammar, 1 presensstam 2 perfektparticipstam		Grekiska transkriberade verbstammar:		Grekiska verbstammar: 1 presensstam 2 variant av stammen:
1 audi	höra	akoúo	ἀκούω, ἀκούειν	
2 audit		akou-	ἀκού-	
<i>audivisuell = AV, audiolog (hybridord), auditorium, auditiv; En. audible, audition</i>		<i>akustik En. acoustics</i>		
1 cap -cip (efter prefix)	ta	lambáno	λαμβάνω, λαμβάνειν	
2 capt-, -cept-		-lep-	-ληπ-	
<i>antecipera, recipient, acceptera, koncept, recept, reception; En. recipe, captive, conception, contraceptive, receptive</i>		<i>analeps, dilemma, epilepsi, sylleps; En. syllable</i>		
1 crem	bränna	kaio	καίω, καίειν	
2 cremat-		kau-	καυ-	
<i>exkrement, kremera, krematorium</i>		<i>kaustik (soda), hypokaust; En. holocaust</i>		
1 cresc	växa	fýo	φύω, φύειν	
2 cret-			φυ-	
<i>crescendo; En. crescent</i>		<i>fysik, metafysik, hypofys, apo-, dia-, epi-, meta-fys</i>		
1 curr	springa	trécho	τρέχω, τρέχειν	
2 curs-		drom-	δρομ-	
<i>konkurrent, kurs, kursiv, konkurs, E occur, succursal</i>		<i>troké, dromedar, hippodrom</i>		
1 custod	vakta	fylátto	φυλάττω, φυλάττειν	
		fylak-	φυλακ-	
En. custody, custodian		<i>profylax, profylaktisk</i>		

höra

1. (Gr.) Man hör bra i denna sal. Det är god _____ här.
2. (La.) De _____ hjälpmedlen inskränkte sig till en bandspelare och en OH-projektor.
3. (La./Gr.) Jag går regelbundet till en _____ för att kontrollera min hörsel.
4. (La.) För en _____ person är orden och språket viktigt.
5. (La.) åhörarpublik (En.) _____
6. (La.) He was speaking so quietly that his words were barely _____.
7. (La.) As usual the actors were nervously waiting their turn for the _____.

ta

8. (La.) Mottagning t.ex. på sjukhus eller på hotell _____
9. (Gr.) Ett problem som drar en åt var sitt håll "tvåtagning" _____.
10. (La.) Anta ett erbjudande eller finna sig i en situation är att _____ detta.
11. (Gr.) Hjärnsjukdom som ger den drabbade anfall, 'griper tag' i personen _____.
12. (La.) 'befruktning' (En.) _____.
13. (La.) medel mot befruktning (En.) _____
14. (Gr.) 'stavelse' (En.) _____
15. (La.) 'Tag' följande ingredienser! (En.) _____

bränna

16. (La.) Ett _____ är en anläggning där de döda bränns.
17. (Gr.) 'Brännande' soda för avloppsledning kallas _____-soda.
18. (Gr.) 'Förintelse' (En.) _____, som betyder 'allting bränt'.

växa

19. (La.) Tonerna ökade till ett väldigt _____.
20. (Gr.) Natur- eller växtlära _____.
21. (Gr.) Tallkottkörteln _____.
22. (Gr.) En körtel i hjärnan under hypotalamus som tillsammans med hypotalamus utövar kontroll över hormonutsöndringen _____.

springa

23. (La.) Ett par som tävlar är _____ "samspringare".
24. (Gr.) En bana för hästlöpning _____
25. (La.) Att snabbt läsa igenom en text utan närmare studier är att läsa _____.
26. (Gr.) Enpucklig kamel, "springare" _____.
27. (Gr.) Springversfot" _____.

vakta

28. (Gr.) Ta en medicin _____ för att skydda sig mot ev. kommande sjukdomar.
29. (La.) 'häkte' eller 'vårdnad' (En.) _____

Latinska verbstammar, 1 presensstam 2 perfektparticipstam		Grekiska transkriberade verbstammar:	Grekiska verbstammar: 1 presensstam 2 variant av stammen:
1 dic	säga	légo	λέγω, λέγειν
2 dict-		log-	λογ-
<i>dikt/ion/, dikt/er/a, diktator, diktamen, interdikt, En. addict, predict</i>		<i>dialekt, /a-/ eller /hyper-/ katalektisk, apologi, dialog, epilog, katalog, monolog, prolog, logaritm, logik, syllogism</i>	
1 fac, -fic	göra	poiéo	ποιέω, ποιεῖν
2 fact-, -fect-, -ficat-			
<i>facit, faktor, faktum, klassificera, identifiera, -fikation, infektion; En. signify, magnify</i>		<i>poesi, poet, onomatopoetisk</i>	
1 fer	bära	féro	φέρω, φέρειν
2 lat-		for-	φορ-
<i>ablativ, differens, illativ, konferens, konferera, offer, offert, preferens, referera, relativ, relation, superlativ, transfer; En. /in-/different, prefer, suffer, translate, translation</i>		<i>amfora, anafor, adiafora, dysfori, eufori, hydrofor, metafor, periferi</i>	
1 flu	flyta, rinna	rhéo, rhein	ρέω, ρεῖν
2 fluct-			ρέυ/-, ρο-
<i>influera, influens, influenza, fluktuera, Koblenz (av Confluentes dvs Rhen och Mosel); En. affluence, influence</i>		<i>diarré, gonorré, hemorrojd, katarr, reumatism, seborré</i>	
1 iac, 2 -jic (efter prefix)	kasta	bállo	βάλλω, βάλλειν
iact-, -iect-	-	-bol-, -bl-	-βολ-, -βλ-
<i>adjektiv, interjektion, konjektur, objekt, projekt/ion/, projektor, subjekt; En. eject, object, subject</i>		<i>ballistik, anabol, diabolisk, hyperbol, metabolism, parabol, symbol, emblem, problem</i>	
1 lig	binda	déo	δέω, δέειν, δεῖν
2 ligat-		de-	δε-
<i>liga, ligament, via franskan alliera, via italienskan legato</i>		<i>diadem, asyndeton</i>	

säga, tala

30. (Gr.) Språkliga varianter som talas av samma språk _____.
31. (Gr.) Samtal mellan olika parter _____.
32. (Gr.) 'Företal' _____; 'eftertal' _____; 'ensamtal' _____.
33. (Gr.) Likhet, överensstämmelse', "återtall" _____.
34. (Gr.) 'som upphör', "nedtalande" (om sista foten i en versrad) _____.
35. (Gr.) Försvartal, 'frånsägande'. _____ (En.) be om ursäkt _____.
36. (La.) 'säga emot': I hardly think that anyone can _____ this.
37. (La.) 'förutsäga': The weather of this region is mostly _____-able.

göra

38. (Gr.) Ljudhärmande ord, "namngörande" _____.
39. (Gr.) Dikt Konst, "skapelse" _____. Skald _____.
40. (La.) Påvisa identiteten _____.
41. (La.) Indela i klasser _____.
42. (La.) Förstoringsglas (En.) _____-ing glass.

bära

43. (Gr.) Omgivning _____.
44. (Gr.) _____ betyder "välbärande", dvs. välbefinnande, stor glädje. Motsatsen är _____, "svår börda", dvs. nedstämdhet, tungsinthet.
45. (Gr.) Upprepning av ord eller uttryck i början av varje ny sats för att ge effekt åt ett tal: "återbärande" _____.
46. (La.) Erbjudas gudar eller högre makt en gåva är att _____ "bära mot". OBS! En. 'att erbjuda' = to offer.
47. (La.) Att "bära upp underifrån" har gett ordet för 'lida' (En.) _____.
48. (La.) "Flytta eller bära över" har gett ordet för 'översätta' (En.) _____.

flyta

49. (Gr.) En magsjukdom, "genomflytning" _____.
50. (Gr.) Dröppel, en könssjukdom, "sädesflyting" _____.
51. (Gr.) Förstorade blodkärl i analöppningen, "blodflytningar" _____.
52. (La.) En sjukdom som 'flyter in, smyger sig in' _____.
53. (La.) 'inflytande, påverkan' (En.) _____.

kasta

54. (La.) En apparat som 'kastar fram' bilder _____.
55. (Gr.) Ljudvågor kastas mot en _____-antenn.
56. (Gr.) Något som är "framkastat", som vållar huvudbry för tanken att lösa. _____.
57. (Gr.) 'Överdrift' i retoriska sammanhang _____.
58. (Gr.) Ämnesomsättning _____.
59. (La.) När man vill ta ut ett band eller skiva från apparaten trycker man på
(En.) _____, som betyder 'utkast'.

binda

60. (La.) Band av brottslingar _____
61. (Gr.) Skena som sätts fast i håret "genombindning" _____

Latinska verbstammar, 1 presensstam 2 perfektparticipstam		Grekiska transkriberade verbstammar:	Grekiska verbstammar: 1 presensstam 2 variant av stammen:
mittere	sända, skicka	stello	στέλλω, στέλλειν
miss-		stal-, stol-	σταλ-, στολ-
<i>mission, kommitté, permittera, permission, remittera, premiss, remiss;</i> En. <i>ad-, com-, o-, per-, sub-, transmit, intermittent, intermission, promise</i>		<i>apostel, epistel, diastolisk, systolisk</i>	
movere	röra	kinéo	κινέω, κινεῖν
mot-			κινε-
<i>motion, motiv, motor, emotionell, promovera, promotion, E move, remove, remote, commotion, emotion</i>		<i>kinetisk (energy), E cinema, kinetic (sand)</i>	
nutrire	nära	tréfo	τρέφω, τρέφειν
nutrit-		trof-	τροφ-
En. <i>nutrition, nurse</i>		<i>atrofi, hypertrofi, trofopati</i>	
ornare	pryda	kosméo	κοσμέω, κοσμεῖν
ornate-			κοσμε-
<i>ornament</i>		<i>kosmos, kosmetika</i>	
ponere	sätta, ställa, lägga	títeimi	τίτεμι, τίτνειναι
posit-		te-	τε-
<i>ponera, position, positiv, deponera, deposition, disponera, disposition, komponera, komposit/ion, kompositör, imponera, opponera, opposition, proposition, preposition, transponera;</i> En. <i>compose, dispos/e, -al, impose, propose, repose, suppose</i>		<i>tema, tes, parentes, protes, epitet, syntetisk, apotek, hypotek, bibliotek</i>	

skicka, sända

62. (La.) 'Skicka/sända vidare'(till specialist), "åter skicka/sända" _____
63. (La.) 'Tillåten ledighet från pliktuppdrag' _____
64. (Gr.) (Guds) utsände _____
65. (Gr.) Blodets tryck när det dras tillbaka till hjärtat, "sammanskickande/sändande"
_____

röra

66. (La.) Apparat som rör igång något _____
67. (La.) Det är nyttigt med _____ dvs att röra på sig.
68. (Gr.) _____ energi, dvs. rörelseenergi.
69. (La.) 'röra, flytta' (En.) _____
70. (Gr.) Lokal där man kan se rörliga bilder på film (En.) _____

nära

71. (Gr.) Brist på näring _____
72. (La.) 'näring' (En.) _____

pryda

73. (La.) 'Utsmyckning, utsirning' _____
74. (Gr.) 'Smink, skönhetspreparat' _____
75. (Gr.) 'Universum, världsalltet', som grekerna ansåg som en prydnad, en ordnad helhet.
_____

sätta, ställa, lägga

76. (La.) Ställning i samhället eller på jobbet _____
77. (La.) Om man sätter ihop ett musikstycke, _____ man.
78. (La.) Regeringen måste förhandla med motsatta sidan, dvs. med _____
79. (La.) konstgjort sammansatt material, där två eller fler av de ingående materialen var för sig har helt olika egenskaper _____
80. (Gr.) Lån där man lämnar; "lägger under" någonting som säkerhet t.ex. sin bostad
_____
81. (Gr.) Något som är *sammansatt* av material som är producerade på konstgjord väg är
_____.

Latinska verbstammar, 1 presensstam 2 perfektparticipstam		Grekiska transkriberade verbstammar:	Grekiska verbstammar: 1 presensstam 2 variant av stammen:
scribere	skriva	gráfo. gráfein	γράφω, γράφειν
script-		gram-	γραμ-
<i>skribent, skripta, manuskript, post scriptum, transkribera, preskribera, proskribera;</i> En. <i>describe, descriptive, subscribe, pre-, sub-scription</i>		<i>fotograf/i/, paragraf, stenografi, telegraf, grammatik, ana-, dia-, epi-, mono-, pro-, tele-gram</i>	
secare	skära	témno; kópto	τέμνω, τέμνειν; κόπτω, κόπτειν skära, dela, hugga
sect-		tom-	τομ-
<i>sekt, sektor, sektion, dissekera, insekt, segment</i>		<i>atom, anatomi, entomologi, apokope, synkope</i>	
solvere	lösa	lyo	λύω λύειν
solut-		lys-	λυσ-
<i>absolut, resolut/ion/,</i> En. <i>solve, solution</i>		<i>analys, dialys, elektrolys, katalys/ator/, paralys/era/</i>	
spirare	andas	pnéo	πνέω
spirat-			
<i>aspirera, konspirera, respirera, respirator, transpirera, spirant, sprit,</i> En. <i>expire</i>		<i>pneuma (= ande), pneumatisk, (sömn)apné</i> ”oandning”, <i>E pneumonia</i>	
vertere	vända	stréfo; trépo	στρέφω, στρέφειν; τρέφω, τρέφειν
vers-		strof-; trop-	στροφ-; τροφ-
<i>vers, version, aversion, invertera, inversion, konvertera, kontrovers, revers;</i> En. <i>subvert, subvers-ion, -ive</i>		<i>strof, apostrof, antistrof, katastrof, trop, tropik, heliotrop, trofé</i>	
videre specere, -spicere	se	sképto, skopéo, horáo	σκέπτω, σκέπτειν ; σκοπέω, σκοπεῖν ; ὀράω, ὀρᾶν
vis- spect-		skop-, hor-, opt-, id-	σκοπ-; ορ-, οπτ-, ιδ-
<i>video, vidimera, vision, visuell, visum, revidera, pro-, re-vision, inspicient, in-, intro-spektion, a-, pro-, re-spekt;</i> En. <i>conspicuous, suspicious, provide, suspect</i>		<i>skeptisk, episkopat, gastroskopi, horoskop, mikroskop, stetoskop, teleskop, optik, idé</i>	

skriva

82. (La.) Handskrift _____
83. (Gr.) "Ljusskrift" _____
84. (Gr.) "Fjärrskrift" _____
85. (Gr.) En typ av namnchiffer som består av en eller flera personers initialer, förkortning för ett företag, inrättning eller dylikt, "ensamskrift" _____.
86. (La.) Ett juridiskt begrepp som betecknar att rättsliga följder upphör viss tid, 'skrivning före' _____.
87. (La.) 'läkarrecept', "föreskrift" (En.) _____.
88. (La.) 'beskriva' (En.) _____, 'beskrivning' (En.) _____.
89. (La.) 'prenumerera', "underskriva" (En.) _____, 'prenumeration' (En.) _____.

skära

90. (La.) Del, avdelning, avsnitt _____
91. (La.) En "tårtbit" av en cirkel _____
92. (Gr.) "Odelbar" enhet _____
93. (La.) Sönderdela kroppsdelar _____.
94. (Gr.) Läran om kroppsbyggnad, "uppskäring" _____.

lösa

95. (Gr.) En närmare undersökning, sönderdelning, "upplösning" _____.
96. (Gr.) En teknik för att separera små molekyler från stora i en vätska som bl.a. används vid nedsatt njurfunktion, "genomlösning" _____.
97. (La.) Ett beslut, en "återlösning" _____.
98. (La.) Avlösning _____, är den handling genom vilken prästen låter någon få syndernas förlåtelse.
99. (Gr.) En _____ = "nedlösare", är ett ämne som påskyndar en kemisk reaktion.
100. (La.) 'lösa', to _____ the problem, to find the _____ 'lösning'

andas

101. (La.) Andningsmaskin _____.
102. (Gr.) 'Andlig' eller 'som går med lufttryck' t.ex. en borrh _____.
103. (La.) Frikativa konsonanter som f, j, s, v kallas också _____.
104. (Gr.) "Ickeandning" t.ex. i sömn _____.
105. (Gr.) 'lunginflammation' (En.) _____.

106. (La.) 'löpa ut, bli ogiltigt' (En.) _____.

vända

107. (La.) Att _____ är att gå över till en annan religion.

108. (La.) Motvilja, "vändning bort" _____.

109. (Gr.) Områden mellan jordens vändkretsar _____.

110. (Gr.) 'Bortvändning' eller tecken för utelämning av ord _____.

111. (Gr.) '(Hemsk) nedvändning" _____.

112. (La.) 'omstörtning' av samhälle (En.) _____.

se

113. (La.) Åter titta igenom _____.

114. (La.) Syn _____.

115. (Gr.) Apparat där man ser på något litet _____.

116. (Gr.) Apparat där man ser på något som är långt borta _____.

117. (Gr.) Läran om synen _____.

118. (La.) 'misstänka', "titta under" (En.) _____ och
'misstänksam' (En.) _____.